

ZE-mail NIEUWS jaargang 2, nummer 9

Zaandam, 2 juni 2011

Voor leden van VZE: de buitengewone jubileumledenvergadering vindt plaats zaterdagochtend 29 oktober 2011 (tot ca. 14.00 uur). Nadere bijzonderheden volgen. Noteer vast in uw agenda

* * *

Al lid van Zaans Erfgoed?

Maak uw vereniging dit jubileumjaar zo sterk dat we de honderd halen. Vrienden van de Zaanse Schans/Zaanse Huis (50 jaar), MBTZ/ZIE (30 jaar), al weer bijna 10 jaar samen onder één dak als vereniging Zaans Erfgoed, vieren het gouden jubileum van dit gebouw. Word steunbeer en maak nieuwe leden.

Aanmelden: www.verenigingzaanserfgoed.nl

* * *

De meibrunch over tochtjes langs het Zaanse erfgoed sloot het seizoen 2010 /2011 af. Na de grote vakantie is er weer een nieuw seizoen van Brunchen in De Bieb. Elke tweede zondag van de maand. Als ze bij Restaurant De Koekfabriek 's middags dansmuziek willen gaan brengen. Dat geeft een extra jarig gevoel. Voor oktober en november staan dan ook interessante onderwerpen voor Brunchen in De Bieb op de rol.

Noteer in elk geval zondag 11 september 2011. Dat wordt een speciale aflevering met een vervolg in de middag. Voorlopig verneemt u alleen dat het Hembrugterrein centraal staat. Ook Open Monumentendag zaterdag 10 september gaat dit jubeljaar niet ongemerkt voorbij. In de nieuwsbrief van augustus hoort u alles over dat weekend.

Terwijl de zomer al op gang komt, hier nog wat belofde tips en adressen om te voet, op de fiets of per boot langs sporen van de unieke Zaanse geschiedenis te zwerven.

* Ontdek dat de streek qua natuur en erfgoed veel te bieden heeft. Uit eigen ervaring: de weidsheid van recreatiegebied Het Twiske. Dit gebied staat al op een kaart uit 1288. Het dankt de naam aan een veenviertje dat liep van Wormermeer (nu Wijde Wormer) naar het IJ. Of fiets op een heldere blauwe dag via Neck naar Jisp en laat je vlak voor de bebouwing de adem benemen door het weidse veenweidenland. Aan de einder van rechts naar links het witte complex van Wessanen, de rode Cereskranen, de Hemcentrale en de Amsterdamse

Rembrandtoren. Misschien scharrelt er tussen de blinkende sloten nog een jonge grutto. Onderweg is er horeca in industriële monumenten met terras aan de Zaan: Café Batavia naast de Zaanbrug in Wormer, restaurant De Koekfabriek in De Zaanse Chocoladefabriek in Zaandam.

* Boekjes, fietstochten, websites met routes en tips zijn er te over.

* Kanoën en roeien kan ook: Zie www.staatsbosbeheer.nl/natuurgebied

* **20 augustus 2011** organiseren de stichting Kalverpolder en wandelvereniging De laatste Loojtes de **3e Kalverpolder wandeltocht**. De opbrengst is bestemd voor het onderhoud van de Kalverpolder om dat prachtige veenweidegebied voor verruigen te behoeden. De wandeling gaat over diverse afstanden (10, 15 en 25 km). Vooraf inschrijven: Individueel (4 euro p.p) of in groepsverband (10 à 12 personen à 50 euro). Meer info: www.kalverpolder.nl of c.viegen44@upcmail.nl

* **Wandelen door Zaandam in het kielzog van de wereldberoemde Franse impressionist Claude Monet (1840-1926)**. In de zomer van 1871 logeerde de jonge Monet vier maanden in hotel De Beurs in Zaandam. Net op tijd om het oude Zaandam op de rand van de industriële omwenteling vast te leggen. De 25 schilderijen die hij toen maakte droegen bij aan de ontwikkeling van zijn enorme talent. Stichting Monet in Zaandam wil Monet op de kaart van Zaandam en Zaandam op de kaart van Monet krijgen. Gestart is met een handzaam boekje met overzichtskaart, stadswandeling en fietsroute langs de Zaan. Trottoirtegels met een afbeelding van Monet en een QR-code (voor gsm met app) markeren - waar mogelijk - de plekken waar Monet schilderde. Dank zij kleurrijke afdrucken van alle werken kan je het schilderachtige Zaandam van 140 jaar geleden door het huidige stadsbeeld te zien schemeren. De wandeling begint bij station Zaandam. Het boekje (4-talig) kost 10 euro. Te koop in de Zaanse boekhandel, of online bij stichting Uitgeverij Noord-Holland. www.uitgeverij-noord-holland.nl. Meer info Stichting Monet in Zaandam: www.monetinjaandam.nl

* **Een rondje met twee musea en een pontje**. Te beginnen bij het Museum van het Nederlandse Uurwerk, in een 17^e eeuwse wevershuis op de Zaanse Schans. Je waart er rond in de historie van de tijd. Van torenuurwerk tot zakhorloge, met als middelpunt een collectie klokken uit de periode van Christiaan Huygens, uitvinder van het slingeruurwerk. Wandel langs de Zaan naar molen de Bonte Hen en na overtocht per voetveer over de Lagedijk naar het Honig Breethuis. Nergens is de sfeer van de 18^e en 19^e eeuwse Zaanstreek zo voelbaar als in deze koopmanswoning uit 1710, ingericht in de stijl van rond 1830. Als woont er de welgestelde papierfabrikant Breet met zijn familie. Combikaart voor twee musea 7 euro + 1 euro pontje. Extra: kortingsbon voor kleine lunch in Restaurant De Hoop op d'Swarte Walvis. Meer info: www.honigbreethuis.nl of www.mnuurwerk.nl

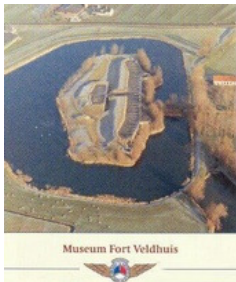

* **Fort bij Krommeniedijk** Tussen Krommenie en Uitgeest ligt een bijna onzichtbare groene bult. Daar liggen een bunker en een gracht verscholen en er loopt een dijkje langs. Bij dreigend gevaar werd het land onder water gezet. Ooit was het een modern verdedigingswerk in de Stelling van Amsterdam, nu een plaats voor natuur, geschiedenis en exposities. Nieuwsgierig geworden? Kijk op www.fortkrommeniedijk.nl

voor meer informatie. Een afspraak maken kan via de informatiewinkel van Landschap Noord-Holland: 0251 – 362762.

* **Fort aan den Ham** ligt aan de spoorlijn van Uitgeest naar Krommenie. Er zijn tentoonstellingen over WO-2, militaire communicatie, scouting historie en „het vergeten leger” van Generaal Spoor dat tussen 1945 en 1950 in Nederlands-Indië was. Open: eerste zondag van de maand van april t/m oktober van 11.00 – 16.00 uur. Ook op woensdagen en op afspraak. Op **open dagen** is het fort binnen en het fortterrein te bezoeken. Met of zonder gids/rondleiding. **Open dagen** op 26 juni, 31 juli, 28 augustus, 4, 11, 18 en 25 september en 30 oktober 2011. Meer informatie: 075 – 6424395 of www.fortaanham.nl

*Op de grens van Heemskerk, Genieweg 1, ligt **Fort Veldhuis**. Met het Luchtoorlogmuseum van de stichting Aircraft Recovery Group 1940 – 1945. Hier zijn tentoonstellingen van allerlei objecten die met de tweede wereldoorlog te maken hebben. Dat varieert van diverse tekeningen tot en met zelf opgegraven vliegtuigonderdelen. In de maanden mei tot en met oktober is het museum iedere zondag open van 10.00 - 15.00 uur. Op afspraak is het museum ook open voor scholen en groepsbezoek. Meer informatie: www.arg1940-1945.nl

* Wandelen of fietsen onder leiding van **Zaanstadsgids Jeroen Breeuwer**. Op dinsdag, woensdag, zaterdag en zondag om 10.00 uur en 14.00 uur is hij beschikbaar. Het basispakket: twee wandelingen (Czaar Petertour Zaandam en oud Zaandijk) en een fietstocht langs de Zaan, allen ca. 2 uur. Aan de hand van historische afbeeldingen uit het boek De Glorie van Zaandam van Pieter Helsloot verduidelijkt hij ter plekke oude situaties. Op verzoek kan alles ook anders. Meer info: www.zaanstadsgids.nl

* Dank zij de inspanning van architect Cees Kruit van de vereniging Zaans Erfgoed vindt u op wandeling of fietstocht door Wormer en Jisp aan diverse historische gevels een monumentenbordje met bijzonderheden over het pand. Op deze foto treft burgemeester P. Tange van Wormerland voorbereiding om zo'n bordje op het oude raadhuis van Jisp te bevestigen. In 16^e en 17^e eeuw was Jisp dankzij vroege „industrialisatie” een welvarende gemeenschap. Het veld stond vol molens die olie persten en koren maalden. Werklieden kookten traan en „prut”, lijm en stijfsel, persten lampenolie. De families Bettelem, Ploegh, De Lange en Mol investeerden in de walvisvaart en traankokerijen. Sporen van hun rijkdom vindt je terug tijdens een wandeling langs de Wegsloot, ooit de levensader van het dorp. De wandeling is beschreven. Monumenten als raadhuis en kerk zijn te bezichtigen op zondag 26 juni, 24 juli en 28 augustus. Jisp is ook opgenomen in het bekende „Rondje Wormerland” tijdens Open Monumentendag op zaterdag 10 september.

* Varen op de Zaan. De leukste manier om de Zaanstreek te verkennen. De Zaan was de levensader voor vier eeuwen industriële ontwikkeling en slingert ook nu nog door weidse natuur. Beleef het per Zaanhopper of elektrische sloep uitgerust met gps-route, eventueel met huurfiets. Diverse arrangementen mogelijk. Meer op: www.varenopdezaan.nl of via info@varenopdezaan.nl of tel. 075-6146567.

*De Zaanstreek heeft ruim 400 km aan fietsroutes: verschillende aantrekkelijke en afwisselende fietsroutes, die dwars door de hele Zaanstreek voeren. Zij geven een goed beeld van het prachtige gebied. Onderstaande routes zijn bewegwijzerd (en te downloaden via www.zaanstreek.nl/fietsen): **De Zaans Erfgoedroute (ca. 35 km)**

Door stad en dorp, langs industrieel erfgoed, Zaanse koopmanshuizen, de Zaanse Schans en de veenweidegebieden. Startpunt: NS Station Zaandam.

De Veenweide- en Wormerroute (ca. 35 km)

Deze route gaat onder meer naar Wormer en Jisp en door het landelijke veenweidegebied.

Startpunt: NS Station Zaandam.

De Pontjesroute (ca. 40 km)

Een route door het noorden van de Zaanstreek (met o.a. Krommeniedijk, Wormerveer) en vervolgens langs het Uitgeester- en Alkmaardermeer. Startpunt: NS Station Castricum. Je kunt de route ook oppikken bij het pontje aan de Noordervaartdijk, Krommenie.

De Stelling van Amsterdam (135 km)

De Stelling van Amsterdam is een militair verdedigingswerk dat tussen 1870 en 1915 is aangelegd ter bescherming van Amsterdam. De verdedigingsring is 135 kilometer lang en telt 42 forten, waarvan 4 langs de gemeentegrens van Zaanstad. Sinds 1996 staat de Stelling op de Werelderfgoedlijst van de UNESCO.

Het Water van Zaanstad (33 of 45 km)

Deze route leidt langs allerlei interessante waterobjecten door de hele Zaanstreek. Er is een route van 33 kilometer en de echte liefhebbers kunnen een extra lus van 12 kilometer fietsen. De fietsroute voert u door verschillende Zaanse polders, met karakteristieke oude verkavelingspatronen, zoals onder andere de Kalverpolder en de Polder Westzaan.

Met 2.500 bordjes in het gebied verbindt het Fietsknooppuntennetwerk Zaanstreek-Waterland alle mogelijke fietsroutes met elkaar. Daardoor kun je eindeloos fietsroutes combineren.

* * *

***Help! 1**

In oktober 2011 verschijnt van Marijke Pette een boek over de geschiedenis van Cacao- en chocoladefabriek Pette te Wormerveer met afbeeldingen van haar collectie en mensen die een belangrijke rol speelden in de geschiedenis van de fabriek. Lees haar oproep:

„Één van die mensen was het aangetrouwde familielid Cornelis Verwer (1850-1920) blikfabrikant te Krommenie, die veel blikken maakte voor Pette. In 1912 ging hij samenwerken met de heren Woud en Schaap van de Zaanlandsche Blikfabriek, eveneens uit Krommenie, onder de naam Verblifa. Van deze Cornelis Verwer zoek ik nog een afbeelding, foto, geschilderd portret of tekening. Kan iemand mij helpen? Dan hoor ik dat graag. Marijke Pette, info@pette.nl tel. 036-5300218.”

***Help! 2**

Ter gelegenheid van de jubilea in de vereniging Zaans Erfgoed werken wij met plezier aan enkele speciale activiteiten in september en oktober. Zin ons daarbij een handje te helpen. Meldt u aan. Na mijn vakantie (tot 23 juni) kunnen we vertellen wat er te doen valt. Vast bedankt. Hartelijke groet, Conny Scholtes

Vereniging Zaans Erfgoed

Mail to: znsferfgd.cs@gmail.com

* * *

Vriend van De Bieb De Bieb Zaandam in de Zaanse Chocoladefabriek is vast trefpunt voor brunches over het Zaanse erfgoed. Als vereniging Zaans Erfgoed zijn wij daarmee dubbel blij: * met de ruimte en * met behoud van zo'n belangwekkend industrieel monument als de voormalige Verkadefabriek.

Draagt u De Bieb voor de Zaanstreek in benarde tijden een warm hart toe, wordt dan Vriend van De Bieb.

*Toon dat u belang hecht aan een openbare bibliotheek. * aan industrieel erfgoed en * ontvangt interessante kortingen, zoals korting bij De Koekfabriek waar in het „winterseizoen” elke tweede zondag van de maand middags levende muziek is. Voor meer informatie: www.debieb.nl / wordt ook vriend!

* * *